

KOMISIJA ZA KONTROLU DRŽAVNE POMOĆI

Broj: 01-

Podgorica, 20. mart 2017. godine

Na osnovu člana 10 stav 1, tačka 1 i člana 19 stav 2 Zakona o kontroli državne pomoći ("Službeni list Crne Gore", br. 74/09 i 57/11) i člana 196 ZUP-a ("Službeni list Crne Gore", br. 60/03 i 32/11) Komisija za kontrolu državne pomoći na sjednici održanoj 20. marta 2017. godine, donijela je:

ZAKLJUČAK

Odbacuje se prijava Opštine Berane za izdavanje opštinske garancije na osnovu Investicionog plana razvoja „Benergo“ doo Berane, jer se prijavljena pomoć ne smatra državnom pomoći u smislu Zakona o kontroli državne pomoći.

OBRAZLOŽENJE

Opština Berane je dopisom broj 01-031-2237 od 15. avgusta 2016. godine, podnijela prijavu državne pomoći za izdavanje garancije opštine za kreditno zaduženje privrednog društva „Benergo“ doo, Berane Komisiji za kontrolu državne pomoći.

Elektronskim putem, 25. avgusta 2016. godine, opština Berane je prosljedila prijavu državne pomoći sa propratnom dokumentacijom (dopis, Odluka Skupštine opštine Berane o davanju garancije, Odluka Skupštine opštine Berane o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću Benergo doo, Rješenje Ministarstva ekonomije o izdavanju energetske dozvole društvu Benergo, Odluka Skupštine opštine Berane o davanju saglasnosti za kreditno zaduženje doo Benergo i Studija izvodljivosti mHe „Ržansko Vrelo“).

Nakon uvida u dostavljenu dokumentaciju, Odjeljenje za državnu pomoć uputilo je opštini Berane e-mail 30. avgusta 2016. godine, u kome traži dopunu dostavljene dokumentacije.

Elektronskim putem, 7. septembra 2016. godine, opština Berane dostavlja dopunu dokumentacije (dopis preduzeća Benergo doo opštini Berane (akt br. 73/16 od 7.

septembra 2016. godine) kojim se dostavlja dopuna dokumentacije i Ugovor o kreditu između doo Benergo i Investiciono-razvojnog fonda (IRF-a)).

Nakon uvida u dostavljeni materijal, Odjeljenje za državnu pomoć je, elektronskim putem 9. septembra 2016. godine, opštini Berane dostavilo pregled uslova sadržanih u pozitivnim propisima pod kojima bi izdavanje garancije od strane opštine bilo u skladu sa pravilima o državnoj pomoći i tražilo od opštine Berane da u skladu sa tim, pripremi prijavu državne pomoći.

U skladu sa navedenim, opština Berane je, elektronskim putem, dana 2. novembra 2016. godine, prosljedila Nacrt ugovora o kreditu i garanciji i Nacrt garancije za preduzeće doo Benergo.

Odjeljenje za državnu pomoć je 3. novembra 2016. godine, u svom e-mailu, tražilo od opštine Berane dodatna razjašnjenja u vezi dostavljenog materijala, nakon čega je opština Berane mailom od 7. novembra 2016. godine dala dodatna pojašnjenja i dostavila novi draft garancije.

U Podgorici je 10. novembra 2016. godine, održan sastanak između predstavnika opštine Berane i Komisije za kontrolu državne pomoći radi razjašnjenja preostalih spornih pitanja koja nisu bila razriješena elektronskim putem. U skladu sa daljim konsultacijama, opština Berane je elektronskim putem, dana 20. decembra 2016. godine, prosljedila Komisiji mail sa Investicionim elaboratom preduzeća „Benergo“ i mišljenje sudskog vještaka ekonomsko-finansijske struke na ekonomsku opravdanost navedenog Investicionog elaborata, kao i korigovani Investicioni elaborat i draft ugovora o garanciji (mail od 27. decembra 2016. godine).

Dana 10. januara 2017. godine, Odjeljenje za državnu pomoć je elektronskim putem dostavilo opštini Berane dodatne sugestije i komentare na dostavljeni materijal u cilju usklađivanja istog sa pravilima državne pomoći.

Opština Berane je, 30. januara 2017. godine, elektronskim putem, dostavila Komisiji nacrt Ugovora o kreditu sa IRF-om, sa preciziranim rokom otplate i grejs periodom.

Komisija za kontrolu državne pomoći je dopisom broj 01-8/1 od 1. februara 2017. godine odgovorila opštini Berane da nije u mogućnosti da se izjasni na dostavljenu prijavu državne pomoći u obliku garancije za privredno društvo „Benergo“ doo, uzimajući u obzir da dostavljena dokumentacija nije potpuna i konačna (Nacrt Ugovora o kreditu sa IRF-om nije bio zaveden kod navedene finansijske institucije i nije sadržao preostale uslove koji se traže tačkom 3.2. Obavještenja Komisije o primjeni čl. 87 i 88 Ugovora o EZ-u na području državnih pomoći u obliku garancija (52008XC0620(02), SL C 155, 20. 6. 2008., str. 10. - 22.).

Aktom broj 06-401-145 od 3. februara 2017. godine opština Berane je dostavila dopunsku dokumentaciju, tj. nacrt ugovora o zajmu između Benergo doo i IRF-a, ali ista nije sadržala uslove propisane pravilima iz navedenog Obavještenja Komisije.

Svojim dopisom, akt br. 01-12/1 od 16. februara 2017. godine, Komisija je zatražila od opštine Berane da dostavi zvaničnu ponudu IRF-a za kredit preduzeću doo Benergo pokriven garancijom, a koji će sadržati sve neophodne informacije za odlučivanje.

Opština Berane je 9. marta 2017. godine dostavila odgovor na zahtjev Komisije (dopis IRF-a broj 05-13006-1035/1 od 1. marta 2017. godine), a koji se odnosi na

preciznije definisanje elementa ugovora o kreditu u cilju davanja ocjene o usklađenosti sa pravilima državne pomoći (pismo o namjeri).

Dodatno, opština Berane je dana 15. marta 2017. godine prosljedila dopis Investiciono razvojnog fonda (broj akta: 05-13006-1280/1 od 14. marta 2017. godine) koji se odnosi na detaljne informacije u vezi sa obezbijedivanjem dodatnog kolaterala, pored postojeće garancije opštine.

OPIS ZAHTJEVA

Imajući u vidu relativno malu iskorišćenost hidroenergetskog potencijala koji je veoma visok na teritoriji opštine Berane, mogućnosti predviđene Zakonom o energetici i Zakonom o energetskej efikasnosti koji precizno i kumulativno naglašavaju korišćenje obnovljivih izvora energije uz poštovanje ekoloških standarda, na prijedlog projektnog tima, Skupština opštine Berane je odlučila da se izgrade 3 (tri) mini hidroelektrane (mHE) na tri postojeća lokalna vodovoda i osnuje društvo sa ograničenom odgovornošću koje će rukovoditi tim projektom.

S tim u vezi, opština Berane je osnovala preduzeće Benergo doo koje će rukovoditi izgradnjom mHE i proizvodnjom električne energije. Preduzeće je osnovano u skladu sa pravnom regulativom opštine, Zakonom o lokalnoj samoupravi i Zakonom o energetici po kojem se u elektroenergetski sistem Crne Gore mogu uključiti samo preduzeća koja električnu energiju proizvode iz obnovljivih izvora energije.

Prema preliminarnoj procjeni projektovane mHE će godišnje proizvoditi:

- mHE “Miolje Polje” - 2,200,000 kWh,
- mHE “Dapsiće” - 450,000 kWh,
- mHE “Ržansko Vrelo” - 1,683,352 kWh,

električne energije, pri čemu će cjelokupnu proizvedenu snagu isporučivati u distributivnu mrežu.

Predviđeno je da se proizvedena energija plasira u elektroenergetski sistem putem srednjenaponske mreže.

Za realizaciju ovog projekta, za kreditno zaduženje kod Investiciono razvojnog fonda Crne Gore u iznosu od 3.000.000,00 eura, opština Berane će obezbijediti garanciju u visini od 2.400.000,00 eura, a preduzeće Benergo doo će preostalih 600.000,00 eura obezbijediti na bankarskom tržištu bez garancija i hipoteke opštine Berane. Takođe, IRF je u svom pismu o namjerama povodom predmetnog kreditnog zaduženja naznačio potrebu obezbijedivanja dodatnog kolaterala od strane Opštine.¹

r/b	izvori	iznos (u eurima)	procenat	godišnja kamata	grejs period (godina)	rok otplate (godina)
1	Sopstveno učešće	70,708.42	2,3			
2	Kredit	3,000,000.00	97.70	4%	1	10
		3,070,708.42	100			

¹ Pismo IRF-a opštini Berane, akt br. 05-13006-1280/1 od 14. marta 2017. godine.

U cilju ozbiljnog razvoja ovog projekta, urađeni su i svi drugi neophodni dokumenti kao i Studije izvodljivosti koje pokazuju njegovu isplativost i održivost, kao i to da ne postoji štetan uticaj na životnu sredinu niti na kvalitet voda za piće koje će se koristiti za pokretanje turbina i proizvodnju električne energije.

U vezi sa prethodno navedenim, neophodno je istaći da je tehnički teško izvodljivo da se napravi zatvoreni sistem snabdijevanja samo za područje opštine, koji samo može da koristi lokalna samouprava, pa će električna energija biti predata distributivnoj mreži elektroenergetskog sistema Crne Gore.

PRAVNA PODLOGA

- Odluka o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću Benergo Berane (Službeni list Crne Gore – opštinski propisi“, br. 023/15 od 8. jula 2015 godine);
- Statut društva sa ograničenom odgovornošću Benergo doo;
- Odluka o davanju garancije broj 02-030-443 od 12. avgusta 2016. godine;
- Odluka o davanju saglasnosti na kreditno zaduženje doo Benergo Berane broj 02-030-444 od 12. avgusta 2016. godine.

KORISNIK DRŽAVNE POMOĆI

Preduzeće Benergo doo koje je osnovano Odlukom Skupštine opštine Berane od 8. jula 2015. godine, a registrovano 17. novembra 2015. godine. Djelatnost preduzeća je proizvodnja električne energije, a šifra djelatnosti: 3511.

TRAJANJE I IZVOR FINANSIRANJA

Prema podacima davaoca državne pomoći radi se o garanciji koja važi u periodu otplate kredita.

Izvor finansiranja je Budžet opštine Berane.

Rok otplate je 84 mjeseca, ne uključujući grace period, koji je 6 mjeseci.

OCJENA

Komisija za kontrolu državne pomoći je, shodno članu 5 Zakona o kontroli državne pomoći, i Poglavlju 3, potpoglavlju 3.2. Priloga 5 Pravilnika o listi pravila državne pomoći - Obavještenje Komisije o primjeni člana 87 i 88 Ugovora o Evropskoj zajednici na području državnih pomoći u obliku garancija („Službeni list Crne Gore“, br. 35/14, 02/15, 38/15 i 20/16) (u daljem tekstu: Obavještenje) ustanovila da izdavanje garancije Opštine Berane za kreditno zaduženje preduzeća Benergo doo Berane ne predstavlja državnu pomoć.

Naime, uzimajući u obzir da se radi o novoosnovanom preduzeću bez kreditne historije, a u skladu sa praksom komercijalnih banaka prilikom kategorisanja takvih preduzeća, Komisija je ocijenila da se ne radi o preduzeću koje se nalazi u finansijskim poteškoćama. Takođe, u skladu sa Obavještenjem, mala i srednja preduzeća koja postoje kraće od tri godine ne smatraju se preduzetnicima u teškoćama u tom razdoblju za potrebe ovog Obavještenja.

Kada je riječ o pojedinačnim garancijama, u skladu sa navedenim Obavještenjem, ista mora biti vezana za određenu finansijsku transakciju, za fiksni najviši iznos i mora biti vremenski ograničena. U ovom slučaju, riječ je o dugoročnom zaduživanju u cilju realizacije investicije. Iznos kredita je 3.000.000,00 eura, a kredit će biti odobren po povoljnim programskim uslovima kod IRF-a². Garancija je vremenski ograničena na trajanje otplate kredita, odnosno na 84 mjeseca bez grace perioda. Kamatna stopa kreditnog zaduženja za ovaj projekat, prema dopisu IRF-a, je 4,50% uz proporcionalan sistem obračuna, dok naknada za obradu kreditnog zahtjeva iznosio 0,40%. Takođe, definisane su i određene stimulativne mjere za direktne kreditne aranžmane, i to:

- za slučaj finansiranja iz sredstava kredita EIB-a, što ovdje i jeste slučaj, kamatna stopa se umanjuje za 0,50%,
- za projekte koji se realizuju u opštinama sjevernog regiona Crne Gore, što je ovdje takođe slučaj, odobrava se posebna stimulacija u vidu dodatnog smanjenja kamatne stope od 0,50%.

Pravilima državne pomoći u obliku garancija, definisano je da se garancija države neće smatrati državnom pomoći ukoliko ista ne pokriva više od 80% neotplaćenog zajma ili druge finansijske obaveze, kako bi se osiguralo da povjerilac snosi samo dio rizika. Obzirom da je iznos kredita 3.000.000,00 eura, a opština će dati garanciju IRF-u na iznos od 2.400.000,00 eura, odnosno 80% ukupnog kreditnog zaduženja, ispunjen je i gore navedeni uslov.

Napominjemo da u skladu sa uslovima iz tačke 3.2 Obavještenja Komisije o primjeni čl. 87 i 88 Ugovora o EZ-u na području državnih pomoći u obliku garancija (52008XC0620(02), SL C 155, 20. 6. 2008., str. 10. - 22.), a imajući u vidu uslove definisane Politikom kolateralna IRF-a (adekvatno i utrživo sredstvo obezbjeđenja u vidu hipoteke nad nepokretnostima čija procijenjena vrijednost mora biti za 30% veća od iznosa kredita kada su u pitanju građevinski objekti ili za 50% veća od iznosa kredita kada su u pitanju druge vrste nekretnina), davalac državne pomoći (Opština Berane) za preostali dio kredita (600.000,00 eura) ne smije davati dodatna obezbjeđenja u bilo kom obliku, jer bi isto predstavljalo nedozvoljenu i nezakonitu državnu pomoć.

Takođe, opština Berane kao davalac državne pomoći je u obavezi da obavijesti Komisiju za kontrolu državne pomoći i pokrene novu proceduru ocjene izdavanja opštinske garancije, ukoliko kreditni aranžman za realizaciju Investicionog plana razvoja Benergo doo Berane, zaključi sa nekom drugom finansijskom institucijom.

---

² Uslovi su u skladu sa Programom kreditiranja projekata zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije IRF-a

OBLIK I VISINA POMOĆI

Pomoć se dodjeljuje u obliku garancije za kreditno zaduženje preduzeća Benergo doo. Ukupni iznos garancije, kojom se obezbjeđuje odobreni dugoročni kredit kod IRF-a, je 2.400.000,00 miliona eura.

ZAKONITOST POMOĆI

Opština Berane (davalac državne pomoći) je podnošenjem ove prijave, prije realizacije izdavanja garancije, ispunila svoje obaveze iz člana 16 Zakona.

USAGLAŠENOST POMOĆI

Na osnovu gore navedenog, Komisija za kontrolu državne pomoći je zaključila da individualna pomoć koju je prijavio davalac državne pomoći – Opština Berane, ne predstavlja državnu pomoć u smislu Zakona i Pravilnika.

Imajući u vidu navedeno, Komisija je donijela rješenje i odlučila kao u dispozitivu.

PRAVNA POUKA: Ovo Rješenje je konačno u upravnom postupku i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.

PREDSJEDNIK KOMISIJE,
Mitar Bajčeta